

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 8/07-60

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. mája 2008 v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jána Auxta, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Juraja Horvátha, Sergeja Kohuta, Jána Lubyho, Milana Ľalíka, Lajosa Mészároša, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika prerokoval prijatú sťažnosť Ing. J. K., V., zastúpeného advokátom JUDr. T. Š., K., ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce V. konaných 2. decembra 2006, podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, za účasti MVDr. F. J., V., a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. K. z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. decembra 2006 doručená sťažnosť Ing. J. K., V. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) namietal neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce V. (ďalej len „obec“) konaných 2. decembra 2006, za účasti MVDr. F. J., V. (ďalej len „odporca“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ kandidoval vo voľbách konaných 2. decembra 2006 za starostu obce ako nezávislý kandidát a získal 238 platných hlasov, odporca ako kandidát za politickú stranu K. získal 296 platných hlasov, kandidát M. D. ako nezávislý kandidát získal 64 platných hlasov a kandidát J. S. ako nezávislý kandidát získal 74 platných hlasov. Medzi sťažovateľom a odporcom je rozdiel 58 platných hlasov. Do zoznamu voličov bolo zapísaných 885 oprávnených voličov, pričom obálky a hlasovacie lístky boli pre voľbu starostu vydané pre 680 voličov a z nich bolo odovzdaných 672 platných hlasovacích lístkov. Podľa zápisnice miestnej volebnej komisie (ďalej len „MVK“) bol za starostu obce zvolený odporca s počtom 296 platných hlasov.

Sťažovateľ v sťažnosti prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu tvrdí, že v priebehu napádaných volieb starostu obce došlo k porušeniu § 30 ods. 1 a 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“), čo podľa jeho názoru v konečnom dôsledku odôvodňuje záver o inom výsledku napádaných volieb, než aký bol vyhlásený.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uviedol, že v čase volebného moratória, ako aj v deň volieb 2. decembra 2006 členovia „volebného teamu“ odporcu, a to konkrétne Ing. G. J. (syn odporcu), Ing. G. B. a I. M. roznášali obyvateľom rómskeho pôvodu v obci naturálne dary s príslubom následných finančných darov, ak odovzdajú svoj hlas odporcovi. Naturálne dary „... predstavovali potravinové balíčky (mäso a mäsové výrobky a pod.) a po voľbách agitátori vyplatili rómom celkovú sumu 30.000,- Sk jednotlivcom po 350,- Sk“. Ku vzorke obdarovaných mali podľa sťažovateľa patriť M. K., S. K., I. K., K. K. a E. M.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

«Nielen forma „kampane“ ale aj zakázaný čas jej konania vytvárajú nerovnaké podmienky pre tých kandidátov, ktorí jednak rešpektujú zákon a jednak sa neuchyľujú k primitívnym praktikám. Sťažovateľ je kandidátom, ktorý bol postupom proti zákonu a ústave v citovaných ustanoveniach poškodený. Podstatnou, reálnou skutočnosťou je, že rozdiel v počte hlasov medzi zvoleným kandidátom a sťažovateľom by bez uvedeného bol opačný.»

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vydal toto rozhodnutie:

„Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje výsledok volieb na funkciu starostu obce V., konaných dňa 02. 12. 2006, ktorým bol za starostu obce zvolený MUDr. F. J.“

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie uznesením ústavného súdu č. k. PL. ÚS 8/07-10 z 28. marca 2007 ústavný súd listom z 23. apríla 2007 vyzval odporcu, aby sa vyjadril k sťažnosti. Vo vyjadrení, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 14. mája 2007, odporca v zastúpení právnym zástupcom Mgr. J. G., K., okrem iného uviedol:

„Zo samotného podania vyplýva, že rozdiel medzi prvým, teda novozvoleným starostom MVDr. F. J. a druhým v poradí, doterajším starostom Ing. K. bol značný a to konkrétne 58 hlasov. Tento rozdiel hlasov je vzhľadom na celkový počet platných hlasov 672, z čoho víťaz obdržal 296 a druhý kandidát v poradí 238 jednoznačný a svedčiaci o túžbe ľudí po zmene. Chcem podotknúť, že MVDr. F. J. doteraz nebol aktívnym v komunálnej politike, ani ako starosta, ani ako poslanec obecného zastupiteľstva. O to je jeho víťazstvo cennejšie a svedčí o jeho morálnom postavení v obci. Navrhnutí svedkovia v žiadnom prípade netvorí dôveryhodné osoby a ide len o piatich (5) občanov, ktorí nevieme ako volili a či ich názor bol ovplyvnený údajnými naturálnymi darmi alebo nie.

V mene môjho klienta chcem uviesť, že nemal zostavený žiaden volebný team, ako je to uvedené v návrhu a určite nepoveril nikoho rozdávaním naturálnych alebo iných darov a už vôbec nie kupovaním hlasov.

V žiadnom prípade nedošlo k porušeniu volebného moratória, k čomu by som žiadal doložiť aj zápisnicu miestnej volebnej komisie, ktorá nezaznamenala žiaden prehrešok, resp. ani náznak porušenia volebného moratória alebo samotného priebehu volieb.

Minimálne v tejto súvislosti odporca vie o svojom synovi Ing. G. J., že v čase konania volieb bol pracovne, resp. obchodne (ako konateľ obchodnej spoločnosti T. s. r. o.) v M. a v H., nemohol teda v danom čase pôsobiť na potencionálnych voličov a porušiť volebné moratórium ako je to uvedené v samotnej sťažnosti.

V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že navrhovateľ, teda Ing. K. v tejto veci podal i podnet na začatie trestného stíhania pre podozrenie zo spáchania trestného činu

marenie prípravy a priebehu volieb a referenda. Žiadam tento spis tak isto pripojiť k tomuto konaniu a upozorňujem najmä na výsluchy svedkov. Ide o tie isté osoby, ktoré sú uvedené i v tomto návrhu. Toto trestne konanie bolo podľa našich informácií zastavené, keďže neboli naplnené všetky znaky skutkovej podstaty spomínaného trestného činu.

Rovnako nemožno súhlasiť aj s tvrdením navrhovateľa o vyplácaní finančnej čiastky vo výške 30.000,- Sk. Komu bola táto čiastka vyplácaná? Odkiaľ mal uvedený svedok tieto peniaze? O takomto kroku nemá odporca vedomosť a určite sa tak nestalo na základe jeho objednávky. Navyše je bežné, že počas predvolebnej kampane prebiehajú rôzne mítingy, na ktorých či už jednotliví kandidáti alebo strany prezentujú svoj program a ciele a kde sa zároveň ponúka guláš, pivo a iné pohostenie. Toto sa určite nekonalo počas volebného moratória, pretože odporca rešpektuje a uznáva právny poriadok SR a nešlo mu o víťazstvo vo voľbách za každú cenu, aj cestou porušovania volebných predpisov.“

V doplnení vyjadrenia k sťažnosti, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 7. júna 2007, odporca v zastúpení právnym zástupcom uviedol:

„Sťažovateľ na preukázanie svojich tvrdení navrhoval, resp. navrhuje vypočuť 5 svedkov: M. K., S. K., jeho manželku I. K., K. K. a E. M. Podľa posledných informácií musíme upozorniť dôveryhodnosť navrhnutých svedkov. (...)

Navrhnutý svedok M. K. prišiel pred niekoľkými dňami o vodičský preukaz kvôli požívaniu alkoholických látok pred jazdou. Konzumácii alkoholu sa nevyhýba ani počas bežných dní, dokonca si dovoľím tvrdiť, že ide o pravidelnosť. Ďalší svedkovia pracujú, či už na základe pracovnoprávneho alebo iného vzťahu (alebo na čierno) u Ing. F. Menovaný je poslancom obecného zastupiteľstva vo V. a navyše veľmi dobrým priateľom bývalého starostu Ing. K. Navyše sme sa dozvedeli podľa vlastných slov navrhnutého svedka S. K., že prehlásenie ktoré je doložené do spisu nepodpísal on, ale jeho manželka. (...)

Chcem podotknúť, že sťažovateľ, teda Ing. K. podal i podnet na začatie trestného stíhania (...). Podarilo sa nám zistiť sp. zn, tohto konania: ČVS : ORP-9/OVS-KK- 2007, pričom toto trestne konanie bolo podľa našich informácií zastavené, keďže neboli naplnené všetky znaky skutkovej podstaty spomínaného trestného činu a tak isto po podaní sťažnosti došlo k odmietnutiu sťažnosti pre jej neopodstatnenosť.“

Ústavný súd v zmysle § 62 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) výzvou z 23. októbra 2007 vyžiadal od Obecného úradu V. (ďalej len „obecný úrad“) volebnú dokumentáciu (zápisnicu MVK, zápisnicu okrskovej volebnej komisie, zoznam voličov), výzvou z 23. októbra 2007 adresovanou Okresnému riaditeľstvu Policajného zboru P. vyžiadal vyšetrovací spis ČVS: ORP-9/OSV-KK-2007 a výzvou zo 6. marca 2008 adresovanou Okresnej prokuratúre K. (ďalej len „okresná prokuratúra“) vyžiadal informáciu, či okresná prokuratúra konala o sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľa o odmietnutí trestného oznámenia sťažovateľa.

Vyžiadaná volebná dokumentácia, ako aj označený vyšetrovací spis boli ústavnému súdu doručené 5. novembra 2007 a požadovaná informácia od okresnej prokuratúry bola ústavnému súdu doručená 10. marca 2008.

Ústavný súd ďalej v rámci dokazovania listami z 23. októbra 2007 vyzval právnych zástupcov sťažovateľa i odporcu, aby označili všetky dôkazy, ktoré žiadajú v predmetnej veci vykonať, pričom sťažovateľ podaním doručeným ústavnému súdu 26. novembra 2007 navrhol okrem svedkov označených v sťažnosti vypočuť ako svedkov aj P. S. a G. Z. a odporca podaním doručeným ústavnému súdu 29. novembra 2007 žiadal vykonať dôkaz oboznámením sa so zápisnicou MVK a s vyšetrovacím spisom ČVS: ORP-9/OSV- KK-2007.

Ústavný súd vypočul v predmetnej veci osemnásť svedkov: M. K., S. K., I. K., K. K., E. M., L. G., Ing. G. J., Ing. G. B., I. M., P. S., G. Z., P. Š., Ing. N. F., A. K., Ing. V. M., Ing. P. P., J. P. a E. D. Výsluch uskutočnil 17. marca 2008 sudca ústavného súdu Juraj Horváth v priestoroch obecného úradu. Prítomný bol sťažovateľ, jeho právny zástupca advokát JUDr. T. Š., odporca (zvolený starosta) a jeho právny zástupca advokát Mgr. J. G.

Výsluchu sa nezúčastnil N. V., M. B., V. C. a P. K., účastníci konania a ich právni zástupcovia však netrvali na výsluchu neprítomných svedkov.

M. K., ktorý mal podľa tvrdení sťažovateľa patriť medzi osoby obdarované odporcom pri výsluchu, uviedol, že v deň volieb prišli do jeho domu „nejaké deti“ a odovzdali mu igelitovú tašku, v ktorej boli mäsové výrobky, pričom mu nikto nepovedal, od koho je tento naturálny dar ani prečo mu bol odovzdaný. V čase, keď svedok prevzal igelitovú tašku, videl neďaleko svojho domu parkovať auto podobné ako vlastní odporca, nevidel však, kto auto šoféroval, nevedel uviesť ani jeho značku a auto identifikoval iba na základe tohto, že v minulosti videl odporcu a jeho synov riadiť také auto. Svedok uviedol, že v deň volieb ani po voľbách nedostal žiadnu finančnú hotovosť.

S. K., ktorý mal podľa tvrdení sťažovateľa patriť medzi osoby obdarované odporcom, pri výsluchu uviedol, že asi jeden alebo dva dni pred voľbami (presne sa nepamätal) ho doma, kde býva spolu s manželkou a jej matkou, navštívili Ing. G. B., I. M. a syn odporcu pán J. a mali mu dať balíček s mäsovými výrobkami s tým, že Ing. G. B. mu mal povedať, že v obci je potrebná zmena, a aby volil odporcu. Peniaze svedkovi neboli sľúbené, a údajne keď v nedeľu po voľbách dostal od I. M. 300 alebo 350 Sk (presne sa nepamätal) bol prekvapený. Svedok uviedol, že prítomnosť Ing. G. B. v rómskej osade nebola ojedinelá, pretože do osady chodieval aj inokedy. V deň volieb svedok v rómskej osade nevidel odporcu ani sťažovateľa a tiež nevidel, že by niekto ovplyvňoval voličov v tom, koho majú voliť. Svedok napokon uviedol, že čestné vyhlásenie doložené v spise podpísal osobne a na základe vlastného rozhodnutia.

I. K. (manželka S. K.), ktorá mala podľa tvrdení sťažovateľa patriť medzi osoby obdarované odporcom, pri výsluchu uviedla, že ju v deň volieb ani pred voľbami nikto neovplyvňoval v tom, koho má voliť, nedostala žiadny naturálny dar ani peniaze. Svedkyňa uviedla, že so S. K. a jej matkou žili v čase volieb v spoločnej domácnosti, do ktorej dva dni pred voľbami prišiel Ing. G. B. a doniesol len pre jej mamu balíček s mäsovými výrobkami s tým, že je to dar od neho, nepovedal však dôvod, prečo jej tento dar odovzdal. Svedkyňa žiadny naturálny dar nedostala, iba jej mama dostala 300 Sk. Svedkyňa uviedla, že čestné vyhlásenie nenapísala sama, vyhotovil ho sťažovateľ, predtým ju však zavolať k Ing. N. F., ktorý je zamestnávateľom jej manžela, kde sa s ňou rozprávali, následne (nepamätala si

presne kedy) čestné vyhlásenie podpísala. Svedkyňa uviedla, že nevidela odporcu v osade pred voľbami a ani v deň volieb a volila na základe svojho slobodného rozhodnutia.

K. K. (mama I. K.), ktorá mala podľa tvrdení sťažovateľa patriť medzi osoby obdarované odporcom, pri výsluchu uviedla, že pred voľbami vo štvrtok alebo piatok (presne sa nepamätala) prišiel k nej domov Ing. G. B. a priniesol jej balíček s mäsovými výrobkami, ako dar od neho, pričom nepovedal prečo jej ho dáva. Po voľbách v nedeľu jej I. M. dal 300 Sk, čo ju prekvapilo, pretože pred voľbami jej nikto peniaze nesľuboval s tým, že jej bolo oznámené, že peniaze jej posielal Ing. G. B. a opäť jej nikto nepovedal prečo. Svedkyňa uviedla, že v deň volieb nevidela v osade ani sťažovateľa, ani odporcu, pričom pred voľbami ich doma navštívil aj sťažovateľ, ktorý sa pýtal, koho budú voliť, na čo svedkyňa uviedla, že bude voliť toho, koho chce. Svedkyňa uviedla, že sa nezamýšľala nad tým, prečo dostala naturálny dar a peniaze, jednoducho ich prijala, pretože bola v nepriaznivej finančnej situácii.

E. M., ktorý mal podľa tvrdení sťažovateľa patriť medzi osoby obdarované odporcom, pri výsluchu uviedol, že deň pred voľbami ho doma navštívili Ing. G. B., G. J. a I. M., od ktorých mal dostať balíček s mäsovými výrobkami, pričom mu povedali, že ak bude voliť odporcu, dostane aj peniaze, ktoré mal dostať po voľbách v sume 300 Sk. Čestné vyhlásenie svedka založené do spisu bolo spísané sťažovateľom, ktorý zavolať svedka na obecný úrad, a svedok ho po prečítaní podpísal.

E. G., ktorý mal podľa čestného vyhlásenia patriť medzi osoby obdarované odporcom, pri výsluchu uviedol, že dva dni pred voľbami alebo po voľbách mal dostať od pánov B., M. a J. kurčatá, nepovedali mu však kvôli čomu mu ich dávajú. Svedok tiež uviedol, že dostal aj 250 Sk, nepamätal si však kedy. V súvislosti s čestným vyhlásením svedok uviedol, že keď prišiel na obecný úrad požičať si auto, vtedajší starosta – sťažovateľ – mu dal podpísať „*nejaký papier*“, ktorý ani nečítal, a keď ho podpísal, dostal auto.

Ing. N. F. pri výsluchu uviedol, že nemá vedomosť o tom, že by odporca alebo sťažovateľ ovplyvňovali voličov, iba uviedol, že v deň volieb videl pohybovať sa po obci

auto odporcu na takých miestach v obci, kde ho obvykle nevidával. Svedok v deň volieb nič neobvyklé nespozoroval ani konkrétne nesledoval, pretože nepredpokladal, že sa v súvislosti s voľbami môžu vyskytnúť nejaké problémy. Svedok uviedol, že niektorí svedkovia navrhovaní sťažovateľom sú jeho zamestnancami, po voľbách na žiadosť sťažovateľa mu dal počas pracovnej doby k dispozícii svoju kanceláriu, aby sa sťažovateľ mohol pohovárať s jeho zamestnancami, na týchto rozhovoroch nebol prítomný. Uviedol, že žiadneho zo svojich zamestnancom nenútil, aby sa zhováral so sťažovateľom.

Ing. G. J., ktorý mal podľa tvrdení sťažovateľa ovplyvňovať voličov v prospech odporcu, pri výsluchu uviedol, že pred voľbami ani v deň volieb nemohol ovplyvňovať voličov, pretože ráno v deň volieb išiel na služobnú cestu do S., kde ako konateľ spoločnosti T., s. r. o., dohliadal na realizáciu diela (montáž plastových okien), o čom môže ústavnému súdu predložiť aj doklady, a zo služobnej cesty vrátil domov v deň volieb v popoludňajších hodinách okolo 16.30 h.

Na základe povinnosti uloženej svedkovi ústavným súdom, svedok 27. marca 2008 predložil ústavnému súdu evidenciu prevádzky automobilu C. s uvedením cieľov cesty a najazdených kilometrov za obdobie 1. – 4. december bez uvedenia roku, odovzdávací protokol diela z 2. decembra 2006, faktúru č. 060082 o cene diela, vystavenej svedkom, a pokladničné bloky z 2. decembra 2006 o tankovaní pohonných hmôt.

Ing. G. B., ktorý mal podľa tvrdení sťažovateľa ovplyvňovať voličov v prospech odporcu, pri výsluchu uviedol, že agitoval v prospech odporcu, ako aj v prospech kandidátov na voľbu poslancov do obecného zastupiteľstva, pretože aj sám kandidoval na post poslanca obecného zastupiteľstva, ale túto agitáciu prevádzal iba počas predvolebnej kampane, nie počas moratória (v čase 48 hodín pred začatím volieb) a ani v deň volieb. Svedok uviedol, že v rómskej osade bol týždeň pred voľbami, a nie je pravdou, že by vo svojej krčme usporiadal počas volieb pre voličov oslavy, aby volili odporcu.

I. M., ktorý mal podľa tvrdení sťažovateľa ovplyvňovať voličov v prospech odporcu, pri výsluchu uviedol, že pred voľbami ani v deň volieb neovplyvňoval voličov, nič im nerozdával za to, aby volili odporcu, a ani po voľbách nikomu nedával peniaze. Uviedol, že

deň po voľbách sa uskutočnila oslava v krčme Ing. G. B., kde oslavovali zvolenie nového starostu, pričom na oslave „bola celá osada“.

P. S., svedok navrhovaný sťažovateľom, pri výsluchu uviedol, že v deň volieb v poobedňajších hodinách okolo 13.00 h. – 14.00 h. (presnú hodinu si nepamätal) videl neďaleko domu pána K. parkovať auto odporcu, z ktorého vystúpili synovia odporcu a išli do domu A. Š., nič viac však k veci nevedel uviesť.

G. Z., svedkyňa navrhovaná sťažovateľom, pri výsluchu uviedla, že v deň volieb 2. decembra 2006 bola pozorovateľkou vo volebnej miestnosti, pričom počula, ako volič C. pri preberaní hlasovacích lístkov od MVK povedal, že ide voliť, „pretože má kurča“, nič iného však v súvislosti s tým neuviedol (napríklad či ho od niekoho mal dostať a ani prečo ho mal dostať). Svedkyňa vo výpovedi poukázala na to, že členka MVK A. K. mala jednému z voličov naznačiť, aby volil č. 2. Uviedla však, že nemôže potvrdiť, či toto gesto súviselo s voľbou starostu alebo s voľbou poslancov. Svedkyňa nemala vedomosť o tom, že by počas volieb MVK riešila sťažnosť na priebeh volieb.

P. Š., svedok, ktorý mal podľa tvrdení sťažovateľa ovplyvňovať voličov v prospech odporcu, pri výsluchu uviedol, že sa nezakladá na pravde, že by pred voľbami alebo v deň volieb akokoľvek ovplyvňoval voličov, aby volili odporcu, ktorý je jeho švagrom.

A. K. pri výsluchu uviedla, že ako členka MVK nemá vedomosť o tom, že by niekto ovplyvňoval voličov počas volebného moratória a v tomto smere neriešila MVK žiadnu sťažnosť. Počas volieb nikoho neovplyvňovala gestom ani slovom v tom, koho má voliť. Svedkyňa nevedela uviesť, kedy MVK oficiálne vyhlásila výsledky volieb, pretože z dôvodu nemoci odišla z volebnej miestnosti hneď po sčítaní hlasov. Ona sama nikomu informáciu o výsledku volieb nepodávala a ani nemala vedomosť, že by sa niekto telefonicky informoval o výsledku volieb.

Ing. V. M. pri výsluchu uviedla, že ako členka MVK nemá vedomosť o tom, že by ktokoľvek ovplyvňoval voličov, pričom ona sama spolu s J. P., členom MVK, bola vyslaná

s prenosnou volebnou schránkou za voličmi, ktorí o to požiadali, s ktorou obišli obec trikrát, ale nič súvisiace s porušením regulárnosti volieb si nevšimli. Uviedla, že MVK vyhlásila oficiálne výsledky volieb na druhý deň po voľbách.

P. P. pri výsluchu uviedol, že MVK, ktorej bol členom, neriešila žiadne sťažnosti týkajúce sa porušenia volebného moratória, a nemá vedomosť o tom, že by ktokoľvek ovplyvňoval voličov. MVK neposkytla nikomu informáciu o výsledku volieb pred ich oficiálnym vyhlásením, pričom výsledky volieb boli oficiálne vyhlásené na druhý deň po voľbách.

J. P. pri výsluchu uviedol, že ako člen MVK bol v deň volieb vyslaný s prenosnou volebnou schránkou za voličmi, ktorí o to požiadali. V obci a ani v rómskej osade nezaregistroval, že by niekto agitoval v prospech kandidátov. MVK neriešila žiadnu sťažnosť na protiústavný priebeh volieb. Výsledky volieb boli vyhlásené na druhý deň po voľbách. Pokiaľ ide o voliča C., svedok ani nevedel, o ktorú osobu ide.

E. D. pri výsluchu uviedla, že bola zapisovateľkou MVK, pričom nemá žiadne vedomosti, že by niekto ovplyvňoval voličov. Výsledky volieb boli vyhlásené druhý deň po voľbách a v písomnej podobe ich svedkyňa osobne vyvesila do vývesky obecného úradu v pondelok po voľbách.

V rámci dokazovania ústavný súd vykonal dôkaz aj oboznámením sa s vyšetrovacím spisom ČVS: ORP-9/OSV-KK-2007, z ktorého vyplýva, že 4. decembra 2006 o 08.50 h podal sťažovateľ Odboru skráteného vyšetrovania K. (ďalej len „vyšetrovateľ“) trestné oznámenie pre podozrenie zo spáchania prečinu marenia prípravy a priebehu volieb starostu obce konaných 2. decembra 2006, ktorého sa mal dopustiť syn odporcu G. J. tým, že v deň volieb mal v dopoludňajších hodinách rozdávať voličom potravinové balíčky s tým, aby volili odporcu. Sťažovateľ ako svedkov uviedol M. K., členov volebnej komisie a E. M. ml. Vyšetrovateľ po vykonaní dokazovania výsluchom odporcu, Ing. G. J., M. K. a oboznámením sa so zapisnicou MVK o výsledku volieb a zoznamom voličov uznesením ČVS: ORP-9/OSV-KK-2007 z 2. januára 2007 trestné oznámenie odmietol, pretože nebol

zistený dôvod na začatie trestného stíhania alebo postupu podľa § 197 ods. 2 Trestného poriadku.

Na základe výzvy ústavného súdu zo 6. marca 2008 listom doručeným ústavnému súdu 10. marca 2008 okresná prokuratúra oznámila, že v trestnej veci vedenej vyšetrovateľom pod ČVS: ORP-9/OSV-KK-2007, ktorá je okresnou prokuratúrou vedená pod sp. zn. 1 Pn 11/07, nebola okresnej prokuratúre predložená žiadna sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa ČVS: ORP-9/OSV-KK-2007 z 2. januára 2007, ktorým bolo odmietnuté trestné oznámenie sťažovateľa. Uvedené uznesenie vyšetrovateľa nadobudlo právoplatnosť 19. januára 2007.

II.

Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy.

Podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže

- a) vyhlásiť voľby za neplatné,
- b) zrušiť napadnutý výsledok volieb,
- c) zrušiť rozhodnutie volebnej komisie a vyhlásiť za zvoleného toho, kto bol riadne zvolený,
- d) sťažnosť zamietnuť.

Podľa § 63 ods. 2 zákona o ústavnom súde v prípadoch uvedených v odseku 1 písm. a) až c) ústavný súd rozhoduje nálezom.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal porušenie volebného moratória a na základe toho žiadal zrušiť výsledok volieb starostu obce a nariadiť vykonanie nových volieb. Sťažovateľ odôvodnil svoju žiadosť tvrdeniami, že v čase volebného moratória členovia „volebného tímu“ odporcu, a to syn odporcu Ing. G. J., Ing. G. B. a I. M. mali roznášať spoluobčanom rómskej národnosti potravínové balíčky (klobásy a kurčatá) a sľubovať im

finančnú odmenu, ak budú voliť odporcu. Uvedeným konaním označených osôb došlo podľa sťažovateľa k vytvoreniu nerovnakých podmienok pri realizácii „... *pasívneho volebného práva sťažovateľa a jeho protikandidáta*“, takže podľa sťažovateľa „... *rozdiel v počte hlasov medzi zvoleným kandidátom a sťažovateľom by bez uvedeného bol opačný*“.

Ústavný súd už vyslovil (napr. PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 50/99, PL. ÚS 5/03), že jeho právomoc zrušiť výsledok volieb alebo vyhlásiť voľby za neplatné podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa uplatní iba vtedy, ak k porušeniu zákona dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti. Na uplatnenie tohto oprávnenia ústavného súdu sa však vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb.

Inými slovami, nie každé porušenie volebného zákona vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom tak na účel a zmysel volebného zákona, ako aj na princípy uznávané demokratickými štátmi. Neplatnosť volieb môže spôsobiť len také závažné porušenie volebného zákona, ktoré už spochybňuje výsledky volieb. Dôležitým prvkom vo volebných veciach je teda zisťovanie intenzity volebných nedostatkov z hľadiska ich vplyvu na výsledok volieb.

Vo všeobecnosti musia byť splnené tri predpoklady, aby bolo možné vyhovieť sťažnosti:

- a) nezákonnosť spočívajúca v porušení zákonov týkajúcich sa volieb,
- b) vzťah medzi touto nezákonnosťou a neplatnosťou volieb alebo voľby kandidáta,
- c) intenzita protizákonnosti, ktorá už spochybňuje výsledky volieb a ktorá odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

Podľa § 30 ods. 1 volebného zákona volebná kampaň (ďalej len „kampaň“) je činnosť politickej strany, nezávislého kandidáta, prípadne ďalších subjektov zameraná na podporu alebo slúžiaca na prospech kandidujúcej politickej strany alebo nezávislého kandidáta.

Podľa § 30 ods. 2 volebného zákona kampaň sa začína 17 dní a končí sa 48 hodín pred začiatkom volieb. Vedenie kampane mimo určeného času je zakázané.

Podľa § 26 ods. 1 volebného zákona voľby sa konajú v určený deň od 7.00 do 20.00 hodiny. Ak to miestne potreby vyžadujú, môže obec určiť začiatok volieb na skoršiu hodinu.

Ústavný súd v predmetnej veci vypočul osemnásť svedkov, pričom z výpovedí piatich svedkov (M. K., S. K., K. K., E. M. a Ľ. G.) vyplynulo, že v čase volebného moratória (vrátane dňa volieb) mali dostať naturálny dar, pričom však len dvaja z týchto svedkov (S. K. a E. M.) vyslovene uviedli, že uvedený naturálny dar im bol odovzdaný ako protihodnota za to, že budú voliť odporcu. Svedeckú výpoveď S. K. o poskytnutí naturálneho daru a finančnej hotovosti Ing. B., Ing. J. a I. M. však spochybnila svedkyňa I. K., manželka S. K., ktorá uviedla, že s manželom a jej mamou žijú v spoločnej domácnosti, ale naturálny dar dostala iba jej mama dva dni pred voľbami len od Ing. G. B. (toto potvrdila aj K. K.), pričom jeho odovzдание bolo prezentované ako jeho osobný dar bez uvedenia konkrétneho dôvodu jeho darovania. Ďalší dvaja svedkovia (K. K. a Ľ. G.) uviedli, že nevedeli z akého dôvodu im bol naturálny dar odovzdaný. Jeden zo svedkov (M. K.) uviedol, že pri preberaní naturálneho daru sa ho sused P. Š. iba nepriamo bez uvedenia mena konkrétnej osoby opýtal „*Vieš koho máš voliť?*“, na čo svedok odpovedal, že vie. Svedok P. Š. však uvedené skutočnosti poprel.

Pokiaľ ide o tvrdenia sťažovateľa, že členovia údajného „*volebného tímu*“ odporcu sľúbili voličom finančnú čiastku, ak budú voliť odporcu, ústavný súd výsluchom zistil, že iba jeden zo svedkov (E. M.) tvrdil, že mu Ing. G. B., I. M. a G. J. sľúbili peniaze, ak bude voliť odporcu, pričom po voľbách mal dostať 300 Sk. Svedkyňa K. K. uviedla, že po voľbách dostala finančnú čiastku 300 Sk, avšak uviedla, že peniaze jej vopred pred voľbami neboli sľúbené a tieto prijala od Ing. B. preto, že bola v zlej finančnej situácii. Údajné prijatie finančnej čiastky uviedol vo výpovedi aj svedok Ľ. G., jeho výpoveď však bola

nepresvedčivá, pretože nevedel uviesť od koho peniaze prijal, kedy a za čo. Svedok M. K. uviedol, že ani pred voľbami, ani po voľbách nedostal žiadnu finančnú hotovosť.

Právny zástupca sťažovateľa v súvislosti s jeho tvrdeniami uvádzanými v sťažnosti, že agitátori odporcu za volebnú podporu odporcu vyplatili po voľbách rómskym spoluobčanom „... celkovú sumu 30.000,- Sk, jednotlivcom po 350,- Sk“, na výsluchu uviedol: *«Informácie o celkovej peňažnej sume 30 000 Sk, ktorú som uviedol v sťažnosti ako sumu, ktorú mali členovia volebného teamu odporcu vyplatiť voličom, som uviedol iba na základe výpovedí svedkov, nemôžem tvrdiť, že sa jedná o presnú sumu. Takisto moje tvrdenie, „že spoľahlivo sa dá preukázať, že všetkých 58 hlasov, čo je rozdiel hlasov medzi sťažovateľom o odporcom, odporca získal v dôsledku ovplyvňovania“, som uviedol iba na základe našich dohadov, ktoré by mali byť preukázané výpovedami svedkov, ktorých sme navrhli. Informácie uvedené v sťažnosti majú slúžiť iba na dokreslenie nášho podozrenia, že odporca porušil volebné moratórium.»*

V súvislosti s tvrdeniami sťažovateľa, že aj v deň volieb, t. j. v čase volebného moratória, bola vykonávaná kampaň v prospech odporcu, dvaja svedkovia (M. K. a P. S.) uviedli, že v deň volieb videli auto odporcu parkovať neďaleko domu M. K., avšak v súvislosti s tým neuviedli žiadne relevantné súvislosti vo vzťahu k porušeniu volebného moratória. Svedok Ing. N. F. uviedol, že v deň volieb videl auto odporcu pohybovať sa v obci na miestach, kde ho obvykle nevidieť, avšak nevidel a nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by nasvedčovali tomu, že došlo k porušeniu volebného moratória. Prítomnosť auta odporcu neďaleko domu M. K. nevylúčil ani svedok P. Š., avšak nevidel a nezistil také skutočnosti, ktoré by nasvedčovali, že týmto došlo k porušeniu volebného moratória.

Všetci svedkovia uviedli, že v deň volieb nevideli v rómskej osade ani odporcu, ani sťažovateľa a členovia MVK potvrdili, že neriešili žiadnu sťažnosť vo veci nezákonnosti volieb.

Svedkovia Ing. G. J., Ing. G. B. a I. M. popreli, že by ovplyvňovali voličov v prospech odporcu v čase volebného moratória s tým, že svedok Ing. G. B. vyslovene

uviedol, že agitoval v prospech odporcu, a to aj v rómskej osade týždeň pred voľbami, avšak poprel, že by bol vykonával akúkoľvek predvolebnú kampaň v čase volebného moratória alebo v deň volieb.

Úlohou ústavného súdu bolo posúdiť, v akom rozsahu možno (vzhľadom na protichodné tvrdenia účastníkov konania a svedkov) s ohľadom na vykonané dokazovanie považovať za preukázané už uvedené tri predpoklady na vyhovenie volebnej sťažnosti.

Výpoveďami iba dvoch svedkov (M. K. a E. M.) bolo tvrdené, že v období volebného moratória mali dostať naturálne dary s tým, že iba svedok E. M. uviedol, že uvedený dar mal dostať ako protihodnotu za to, že bude voliť odporcu.

Uvedené zistenia viedli ústavný súd k tomu, že v súvislosti s voľbami starostu obce V. konaných 2. decembra 2006 mohlo dôjsť k porušeniu § 30 ods. 2 volebného zákona, čím by bol eventuálne naplnený jeden z troch predpokladov na vyhovenie volebnej sťažnosti, ktorý spočíva v tom, že ústavný súd v súvislosti s napadnutými voľbami zistí „nezákonnosť, spočívajúcu v porušení zákonov týkajúcich sa volieb“ [pozri str. 13 písm. a)].

Ústavný súd však skúmal, či došlo aj k naplneniu druhého z predpokladov na vyhovenie volebnej sťažnosti, ktorý spočíva v nevyhnutnosti konštatovania o existencii príčinnej súvislosti medzi zistenou nezákonnosťou volieb na jednej strane a neplatnosťou volieb alebo voľby kandidáta na strane druhej [pozri str. 13 písm. b)]. V súvislosti so zisťovaním nožnej príčinnej súvislosti medzi už uvedenými zisteniami a platnosťou výsledku napadnutých volieb, ústavný súd uvedené zistenia vyhodnotil iba ako domnienky, predpoklady, resp. ako dohady, pretože výpoveďami svedkov nebolo preukázané, že by prípadné porušenie voleného moratória pri voľbách zvýhodnilo odporcu pri dosiahnutí jeho volebného úspechu alebo, že by voliči, ktorí mali byť ovplyvňovaní v čase volebného moratória, v dôsledku tohto ovplyvňovania volili za starostu obce odporcu, resp. že by v prípade neexistencie tohto ovplyvňovania odovzdaním svojho hlasu zabezpečili volebný úspech sťažovateľovi, prípadne niektorému z ďalších dvoch kandidátov (pán D. a pán S.) na starostu obce.

Posledným z troch predpokladov na vyhovie volebnej sťažnosti je, že ústavný súd dospeje k záveru, že prípadná nezákonnosť v súvislosti s prípravou a priebehom volieb je takej intenzity, že by bola spôsobilá reálne ovplyvniť výsledok volieb, a teda odôvodnene vyvoláva pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov [pozri str. 13 písm. c)].

Ústavný súd už vyslovil (napr. PL. ÚS 5/03), že v konaní o sťažnosti, ktorou sťažovateľ spochybňuje ústavnosť a zákonnosť volieb, je to predovšetkým sťažovateľ, ktorý znáša dôkazné bremeno, pričom v tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno týkajúce sa preukázania dôkazov, ktoré by mohli zvrátiť oficiálne vyhlásený výsledok volieb starostu obce.

Sťažovateľ na preukázanie svojich tvrdení o porušení volebného zákona, čím malo dôjsť k ovplyvneniu výsledku volieb, predložil päť čestných vyhlásení voličov (E. M. ml., N. V., Ľ. G., I. K., S. K.) a navrhol vypočuť siedmich svedkov (Ing. G. J., Ing. G. B., I. M., K. K., M. K., P. S., G. Z.).

Zo svedkov, ktorí predložili čestné vyhlásenia, svedkyňa I. K. v rozpore s čestným vyhlásením pri výsluchu uviedla, že pred voľbami, v deň volieb, ako ani po voľbách nedostala žiadny naturálny alebo finančný dar s cieľom ovplyvniť jej rozhodnutie pri voľbe kandidáta na starostu obce, a zároveň spochybnila aj čestné vyhlásenie svojho manžela S. K. tvrdením, že ani on nedostal naturálny dar ani finančnú hotovosť. Svedok Ľ. G. pri výsluchu uviedol, že v podstate nemal vedomosť o tom, čo je obsahom čestného vyhlásenia, ktoré podpísal na obecnom úrade preto, že si len chcel na obecnom úrade od sťažovateľa požičať auto. Navrhovaní svedkovia Ing. G. B. a I. M. popreli, že by v čase volebného moratória ovplyvňovali voličov, čo poprel aj svedok Ing. G. J., ktorý svoje svedectvo zdôvodnil tým, že v deň volieb bol na služobnej ceste, o čom predložil aj dôkazy (pozri už uvedené). Tvrdenia sťažovateľa čiastočne potvrdili iba dvaja zo siedmich navrhovaných svedkov (K. K. a M. K.), svedecká výpoveď svedkyne G. Z. bola založená na subjektívnej domnienke, že jeden z voličov mal ísť voliť preto, že mal dostať dar. Posledný zo

sťažovateľom navrhovaných svedkov P. S. bez uvedenia akýchkoľvek spojitostí s porušením volebného moratória iba potvrdil, že v deň volieb videl neďaleko domu pána Š. (švagra odporcu) parkovať auto odporcu.

Právny zástupca sťažovateľa na výsluchu uviedol, že sumu 30 000 Sk, ktorá podľa tvrdení sťažovateľa mala byť vyplatená voličom za to, aby volili odporcu, pričom každému z voličov malo byť takto vyplatených po 350 Sk, uviedol iba ilustračne na dokreslenie podozrenia, že odporca porušil volebné moratorium.

Podľa názoru ústavného súdu z vykonaného dokazovania v danej veci, najmä vzhľadom na volebný výsledok s rozdielom 58 platných hlasov medzi sťažovateľom a odporcom, nevyplýva možnosť prijatia záveru o inom výsledku volieb starostu obce, než aký bol oficiálne vyhlásený MVK, resp. na konštatovanie, že nezákonnosť v súvislosti s porušením volebného moratória je takej intenzity, že by bola spôsobilá v danom prípade reálne ovplyvniť slobodnú súťaž politických síl počas napadnutých volieb, a teda odôvodnene vyvolať pochybnosť o tom, či voľby a ich výsledky sú prejavom skutočnej vôle voličov.

Ústavný súd už konštatoval (napr. PL. ÚS 5/03), že základným predpokladom úspešnosti návrhu na vydanie rozhodnutia ústavného súdu o neplatnosti voľby kandidáta na poslanca alebo starostu (primátora) je zistenie, že došlo k porušeniu ustanovení volebného zákona spôsobom, ktorý mohol ovplyvniť výsledok voľby dotknutého kandidáta.

Všetky uvedené okolnosti viedli ústavný súd k záveru, že nedošlo k porušeniu volebného zákona, preto ústavný súd rozhodol podľa § 63 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Vzhľadom na špecifický charakter konania o sťažnosti proti neústavnosti a nezákonnosti volieb ústavný súd v tomto

prípade nevyužil svoje oprávnenie v zmysle citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde a nepriznal účastníkom konania náhradu trov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. mája 2007